

گفت‌وگو با مدیرعامل بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی به مناسبت سالگرد تأسیس این نهاد

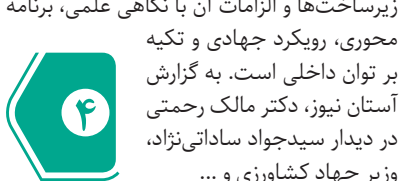
تولید علم برای زندگی

۲

در دیدار دکتر مالک رحمتی با وزیر جهاد کشاورزی مطرح شد

همکاری آستان قدس رضوی و دولت برای تحول آفرینی در کشاورزی

قائم‌مقام تولیت آستان قدس رضوی با اشاره به ضرورت داشتن ایران قوی در تمامی عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و صنعتی گفت: تحقق این هدف نیازمند توجه اساسی به زیرساخت‌ها و الزامات آن با نگاهی علمی، برنامه محوری، رویکرد جهادی و تکیه بر توان داخلی است. به گزارش آستان نبوز، دکتر مالک رحمتی در دیدار سیدجواد ساداتی‌نژاد، وزیر جهاد کشاورزی و ...

گزارش

حسن رحیم پور ازغندی تبیین کرد

ابعاد الهیات و مبانی حکومت دینی

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در سخنانی به تبیین وجوه و ابعاد ای از الهیات و مبانی حکومت دینی پرداخت.

به گزارش آستان نبوز، رحیم‌پور ازغندی، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در دومین جلسه از سلسله جلسات بررسی مبانی الهیات انقلاب اسلامی که پنجشنبه شب در دانشگاه علوم اسلامی رضوی برگزار شد، اظهار کرد: برخی فکر می‌کنند یک حکومت دینی، معصوم و بی‌خطا و از تجربه و عقل بشری بی‌نیاز است، در حالی که، این حکومت به لحاظ مبانی و غایات دینی است، اما به لحاظ ابعاد مدیریت و ساختار، از امور بشری است. وی افزود: در زمان حکومت حضرت علی(ع) هم مشکلاتی وجود داشته است. در آن زمان هم در توزیع ثروت و قدرت مشکلات به حدی رسید که حضرت در چهار سال متحمل چهار جنگ شد، ده‌ها هزار مسلمان از دو سوی جنگ شهید شدند و در آخر هم خود ایشان ترور شد. رحیم‌پور ازغندی با اشاره به اینکه در حکومت دینی اصل بر توجه به آخرت است و سیاست، اقتصاد، مسکن و شغل مقدمه هستند، تصریح کرد: امام رضا(ع) می‌فرمایند: «تعجب می‌کنم از اینکه برخی دل‌ریسته در دنیا هستند بااینکه نمی‌دانند تا چه زمانی در دنیا هستند». یکی از اشتباهات ما این است که تخیلات را با واقعیت اشتباه می‌گیریم.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی گفت: حضرت رضا(ع) می‌فرمایند: «دنیا آمیخته با رنج و سختی است و زندگی بدون آن‌ها امکان ندارد».

وی ادامه داد: در جای دیگر حضرت رضا(ع) فرموده‌اند: «یکی از وظایف حکومت دینی این است که مردم را متوجه و آگاه کند، در دنیا باید حقوق تأمین شود و آباد باشد، اما نباید فراموش کرد برای این دنیا نخواهیم ماند». عنصر اصلی این دنیا زمان است و حقیقت آن برای ما معلوم نیست، رحیم پور ازغندی افزود: وقتی به سیاست، قدرت و موارد دیگر به‌عنوان وسیله نگاه کنیم و نه هدف، حکومت دینی شکل می‌گیرد.

امام علی(ع) می‌فرمایند: شما هدف دنیا هستید و دنیا نباید هدف شما باشد.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در پایان گفت: برخی احساس می‌کردند حکومت کردن در زمان پیامبر(ص) و حضرت علی(ع) راحت و ساده و همه‌چیز سیاه‌وسفید بوده، در حالی که این‌طور نیست. در کلام امام رضا (ع) امامت در برابر حاکمیت نیست، امامت انظر شیعه، رهبری انسانی است و فقط مسائل سیاسی و حکومت‌داری نیست. امامت عامل ارتباط دادن انسان با خداوند و فلسفه خلقت است.

یکی از محل‌های اسکان زائران در عهد صفوی به روایت اسناد آستان قدس رضوی

کاروانسرای «دو در»؛ اقامتگاه فراموش شده زائران

یک درّ (باب) دکان علافی و یک درّ دکان طبّاحی متصل به یکدیگر که واقعست در سرسنگ به قرب کاروانسرای دو درّ، مستغنی از حد و وصف از تاریخ ذیل لغایت یک سال کامل شمسی به مبلغ چهارده هزار و چهارصد دینار عراقی مقرر و مشروط آن‌که مال اجاره را به قسط الشهور (اقساط ماهانه) هر ماه مبلغ یک هزار و دویست دینار عراقی داده باشد». در این سند قدیمی و مربوط به ۳۹۴ سال پیش، کاروانسرای «دو درّ»، به دلیل شهرت در بازار و شهر مشهد، به عنوان مکان شاخص در معرفی و به اصطلاح ثبت آدرس مغازه‌ها و اماکن در نظر گرفته شده و طبق نظر نویسنده سند، با این آدرس، نشانی مکان «مستغنی از حد و وصف» است و نیازی به توضیح بیشتر ندارد. با توجه به متن سند، می‌توان چنین فرض کرد که به احتمال زیاد، محل قرار گرفتن کاروانسرا، جایی میان میدان سرسنگ و حرم رضوی بوده‌است،

یعنی احتمالاً آن را جایی در شرق میدان سرسنگ و غرب حرم رضوی ساخته‌بودند؛ مکانی بسیار دنج که به دلیل نزدیکی‌اش به حرم امام رضا(ع)، مورد توجه زائران بود و از جمعیت مشتاق آن‌ها، میزبانی می‌کرد. اگر بخواهیم محدوده‌ای امروزی برای این کاروانسرای قدیمی در نظر بگیریم، احتمالاً باید به سراغ فضایی بین صحن پیامبر اعظم(ص) و صحن غدیر برویم؛ هر چند که تخریب این کاروانسرا، به احتمال، در اواخر دوره قاجار یا اوایل دوره پهلوی انجام شد و بناهای دیگری جای آن را گرفت و این بناها نیز، در طرح‌های توسعه بعدی تخریب شد و زمین آن‌ها، کاربری‌های دیگری یافت.

نزدیکی میدان سرسنگ، جایی در غرب حرم مطهر قرار داشت. محدوده میدان سرسنگ را امروزه می‌توان در انتهای بازار فرش مشهد و در مجاورت حمام مهدیقلی‌بیگ و مسجد قدیمی ۷۲ تن، در نظر گرفت. با این حال، ظاهراً این کاروانسرا به مدرسه «دو در» هم نزدیک بوده‌است و اصلاً بعید نیست نام خود را از این مدرسه قدیمی گرفته‌باشد. این کاروانسرا، از مشهورترین کاروانسراهای زمان خود بود و به احتمال زیاد، آن را در عهد صفویه ساخته‌بودند.

■ مرور یک سند قدیمی

یکی از اسناد مهمی که در آن به نام و مشخصات مکانی کاروانسرای «دو درّ» اشاره شده، سند شماره ۳۱۷۸۱/۲۵ در مجموعه سندهای مرکز اسناد آستان‌قدس رضوی است؛ سندی متعلق به سال ۱۰۳۸/۱۳ و ماه‌های پایانی عمر شاه عباس

محمدحسین نیکبخت

هویت زیارتی مشهد، از همان بدو پیدایش، این شهر را به محل آمد و شد خیل زائرانی تبدیل کرد که از اقصی‌نقاط عالم، به شوق زیارت مرقد مطهر ثامن‌الحجج(ع) به این مکان مقدس سفر می‌کردند. موضوع اسکان این زائران و ارائه خدمات مناسب به آن‌ها، از همان قرن‌های اول شکل‌گیری اماکن متبرکه، یک دغدغه مهم و اساسی برای متولیان آستان بود؛ دغدغه‌ای که موضوع ساخت کاروانسراها و احداث اماکن اقامتی را به یکی از اصلی‌ترین فعالیت‌های عمرانی در شهر مشهد تبدیل کرد. در یک قرن اخیر، با تغییر شرایط میهمان‌پذیری و ساختن مسافرخانه‌ها و هتل‌های جدید و مدرن به تدریج کاروانسراها از رونق افتاد و بسیاری از آن‌ها در طرح‌های توسعه حریم حرم، از میان رفت و جز نام برخی از این کاروانسراها، دیگر نشانی از وجود آن‌ها باقی نماند؛ تا آن‌جا که برخی از پژوهشگران، کاروانسراها را صرفاً بارانداز کاروان‌های تجاری دانستند و کاربری آن‌ها به عنوان اقامتگاه زائران، در مجاورت حرم مطهر را نادیده گرفتند؛ در حالی که این کاروانسراهای بزرگ و نفیس، روزگاری محل آمد و شد زائران حرم رضوی بود و البته، مکان شکل گرفتن جلسات دعا و مناجات و برگزاری نمازهای یومیه، یکی از این کاروانسراها که دیگر حتی نامی از آن باقی نیست و تنها با کمک سندهای موجود در مرکز اسناد آستان‌قدس رضوی می‌توان درباره‌اش اطلاعاتی بدست آورد، کاروانسرای بزرگ «دو درّ» است.

■ کدام «دو درّ»؟

حتماً شما هم مانند نگارنده، وقتی چشمتان به اسم «دو درّ» افتاد، آن را با مدرسه «دو در» که امروزه در مرکز اماکن متبرکه قرار دارد و دارالقرآن حرم مطهر رضوی است، اشتباه گرفته‌اید؛ مدرسه‌ای که احتمالاً مربوط به دوره تیموری است و قبر بانی آن، زیر یکی از گنبد‌های زیبا و کوچکش قرار گرفته‌است؛ مدرسه‌ای که در دوره صفوی آن را بازسازی کردند و خوشبختانه، در توسعه حریم حرم، بنای آن حفظ شد تا ما بتوانیم شکوه معماری اسلامی ایرانی را ببینیم و از آن لذت ببریم. اما خب، کاروانسرای «دو درّ» ارتباطی به این مدرسه ندارد. این کاروانسرای بزرگ که ظاهراً موقوفه آستان‌قدس رضوی هم بود، طبق اسناد موجود، در

اهدای جایزه

«ورزشکار جوانمرد قرن ایران» به موزه آستان قدس رضوی

محمد انصاری، بازیکن با اخلاق فوتبالیست کشورمان، در مراسمی جایزه ویژه «ورزشکار جوانمرد قرن ایران» را به موزه آستان قدس رضوی اهدا کرد. به گزارش آستان نبوز، انصاری در حاشیه این مراسم درباره هدف خود از اهدای این نشان به آستان حضرت رضا(ع) گفت: ورزشکاران اخلاق‌مدار در کشور ما کم نیستند و من هم به نمایندگی از همه آن‌ها این تندیس را که به لطف مردم به من اهدا شده بود به موزه آستان قدس رضوی اهدا کردم. وی افزود: امیدوارم حضرت رضا(ع) اهدای این نشان را از ما قبول کنند، ما هم بتوانیم در مسیر اهل بیت (ع) قدم برداریم و باز هم شاهد اهدای مدال‌ها و جوایز ورزشکاران کشور به آستان امام هشتم(ع) باشیم. اسفند ماه سال ۱۴۰۰ بود که وزارت ورزش و جوانان با همکاری کمیته ملی المپیک و پارالمپیک، برترین‌های ورزش ایران در طول ۱۰۰ سال اخیر را معرفی کرد و با آرای مردم، جایزه ویژه «مروج رفتار جوانمردی در ورزش ایران قرن ۱۴» به محمد انصاری اهدا شد.

نشست سفیران رضوی با حضور خانواده‌های شهدای مقاومت عراق

نشست سفیران رضوی به میزبانی معاونت امور بین‌الملل سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی با حضور خانواده‌های شهدای جبهه مقاومت کشور عراق برگزار شد. به گزارش آستان‌نبوز، این گردهمایی پنجشنبه ۱۸ آبان با حضور معاون امور بین‌الملل سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی و ۳۰ نفر از خانواده شهدای الحشدالشعبی کشور عراق با هدف تکریم خانواده این شهدا در محل تالار شیخ طوسی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی برگزار شد. حجت‌الاسلام و المسلمین سید محمد ذوالفقاری در این نشست ضمن خوشامدگویی به این گروه از زائران، به آیه پایانی سوره مریم اشاره کرد و گفت: مضمون این آیه این است که اگر انسان ایمان به خدا و عمل صالح داشته باشد، نتیجه اش این است که خداوند محبت او را در دل مردم منتشر می‌کند و این از ویژگی‌های خاص شهداست. وی ادامه داد: شهدا همواره جایگاه خاصی نزد خداوند دارند و ما هر چه داریم از رشادت‌ها و شهامت‌های آنان است، از همین رو تکریم و تعظیم خانواده‌شهدا وظیفه همه ماست. معاون امور بین‌الملل سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی، ادامه داد: شهدا قطعاً روش و منش خوبی داشتند که عاقبت آنان ختم به شهادت شده و خانواده شهدا دارای دو اجر هستند؛ یکی اجر مصیبت‌های وارد شده و دوم اجر صبری که از این مصیبت‌ها بر آنان وارد شده است. شایان ذکر است، حرم گردی، بازدید از موزه‌های حرم مطهر و اهدای هدایای متبرک و فرهنگی از دیگر برنامه‌های تدارک دیده شده ویژه این گروه از زائران بود.

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال دوم | ویژه نامه ۲۷۸ |

تکته‌ها/حجت الاسلام قرائتی

واسطه‌ها، نگاهت را از صاحب نعمت پرت نکند

۲

پیکر حجت الاسلام والمسلمین طباطبایی در حرم مطهر رضوی آرام گرفت

۴

به همت سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی

«مشق ارشاد» رونمایی شد

۴

شاعر «کربلا منتظر ماست بیا تا برویم» درگذشت

۲